

ZELENI NASVETI IN PRIPOROČILA

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Razsvetljava:

- Ugašajmo luči, kadar jih ne potrebujemo.
- Luči razporedimo po prostoru glede na to, kje jih res potrebujemo.
- Kadar pri delu potrebujemo več svetlobe, uporabimo usmerjeno svetlobo (npr. namizno svetilko).
- Zavesa na oknih naj bodo tanke in prosojne. Podnevi jih odgrnemo.
- Prostori z manj svetlobe naj bodo svetlih baru.

Varčne sijalke:

- Primerne so za prostore, kjer so luči prižgane več ur. Najkrajši priporočljivi čas med prižiganjem in ugašanjem je vsaj 15 minut. Varčne sijalke so občutljive na pogosto prižiganje in ugašanje, zato jih ne uporabljamo tam, kjer jih prižiga senzor. Ne uporabljamo jih skupaj z zatemnitvenimi stikali.
- Imajo daljšo življenjsko dobo,
- Porabijo petkrat manj električne energije od običajnih žarnic.
- Odslužene varčne sijalke vsebujejo tudi nevarne snovi, zato jih je treba zbirati ločeno.

Naprave v stanju pripravljenosti (»stand by«):

- Elektronske naprave (televizor, audio naprave, računalnik, računalniški zaslon, tiskalnik, modem) naj se popolnoma izklopijo, kadar niso v uporabi. Povprečno porablja naprava v stanju pripravljenosti okoli 9 % energije, ki jo sicer potrebuje za delovanje.
- Ob zamenjavi računalnika se odločimo za prenosni računalnik, ki porabi v stanju delovanja okoli 30 % manj energije kot namizni računalnik.
- LCD računalniški zasloni porabljajo manj energije kot zasloni na katodno cev.
- Pri nastavitvah ohranjevalnika zaslona nastavimo »spanje« ekrana na primer na 10 minut.
- Na nek zmeren čas nastavimo tudi avtomatični izklop trdih diskov.
- Ko ugasnemo računalnik, ugasnimo tudi monitor in ostale naprave (tiskalnik, ...)
- Če naprav dlje časa ne bomo uporabljali (počitnice), jih popolnoma izklopimo. Obvarovali jih bomo pred udarom strele, pa še prihranili bomo.

OGREVANJE

Ogrevanje prostorov:

- Temperaturo v prostoru najlažje uravnavamo s termostatom.
- Ne zastirajmo ogrevalnih teles. To poveča porabo energije tudi do 10 %.
- V primeru, da okna slabo tesnijo, jih zatesnite s tesnilnimi trakovi.

Prenova prostorov:

- S primerno izolacijo lahko prihranimo okoli 30 % energije in tudi za toliko zmanjšamo emisije CO₂.
- Ob menjavi oken se odločite za tista z dobrimi izolacijskimi lastnostmi.
- Stene izolirajmo najmanj 12 cm na debelo, streho pa vsaj 20 cm. Če je hiša dobro izolirana, ni potrebe po hladilnem sistemu.

Obnovljivi viri ogrevanja (smiselni le za dobro izolirane stavbe):

- **Sončni kolektorji:** s sončnim segrevanjem sanitarne vode lahko pokrijemo do 30 % potreb po topli vodi. (življenjska doba je 20-25 let) .
- **Geotermalna energija - toplotna črpalka:** Zemlja preko toplotne črpalke nudi 75 % potrebne energije za ogrevanje. Stroški ogrevanja se znižajo od 35 % do 60 %. Emisije CO₂ se zmanjšajo od 31 do 59 %. Poleti omogoča tudi hlajenje.
- **Biomasa:** Les je obnovljiv vir energije. CO₂, ki se sprošča pri gorenju lesnih ostankov, je del naravnega kroženja ogljika v naravi. Do določene meje je raba lesne biomase v Sloveniji na mestu, saj gozdovi pokrivajo 58 % nacionalnega ozemlja, v energetske namene pa se uporabljajo lesni ostanki in les slabše kakovosti.

OSEBNI PREVOZ

Kadarkoli je mogoče, hodimo peš, se vozimo s kolesom (s tem vzdržujemo tudi svojo kondicijo) ali uporabljamo javni prevoz.

»Zelena vožnja«:

- Vozimo v pravi prestavi: če vozimo v prenizki, zapravljamo gorivo.
- Vozimo s čim bolj konstantno hitrostjo. Speljujemo počasi in enakomerno. S kombinacijo hitrega pospeševanja in močnega zaviranja se poraba goriva poveča do 40 %, čas vožnje pa se skrajša le za 4 %.
- Zmanjšajmo čas delovanja motorja, ko avto stoji na mestu: večina avtomobilov ne potrebuje ogrevanja pred vožnjo. Ugasnimo motor, če stojimo dlje kot minuto ali dve (razen pred semaforjem).
- Ne vozimo prehitro: poraba goriva je najbolj optimalna pri 90 km/h. Če hitrost povečamo na 110 km/h, je poraba za 20 % večja kot pri 90 km/h.
- Zmanjšajmo upor zraka: dodatki na zunanji strani avtomobila povzročajo dodaten upor in s tem povečano porabo goriva – pri večjih hitrostih tudi do 20 %.
- Redno pregledujemo zračni tlak v pnevmatikah: napolnimo jih do vrednosti, ki jo priporoča proizvajalec. Ob prenizkem tlaku je poraba goriva do 6 % večja, zmanjšuje pa se tudi življenjska doba pnevmatik.
- Preudarno uporabljamo klimatsko napravo, ki lahko v vročih mesecih porabi tudi več kot 20 % več goriva. Pri vožnji nad 80 km/h je bolj varčno vključiti klimo, kot da bi vozili z odprtim oknom.
- Redno vzdržujmo vozilo. Slabo nastavljen motor lahko porabi do 50 % več goriva, zaradi zamazanih zračnih filtrov pa se poraba poveča do 10 %.
- S seboj vzemite sopotnike.

LETALSKI PREVOZ

- S pomočjo sodobnih tehnologij, ki omogočajo telekonferenčne povezave na daljavo, se lahko izognemo potovanjem na dolge razdalje, predvsem z letali, ki so veliki povzročitelji emisij toplogrednih plinov.
- Če se potovanju z letalom ne moremo ali nečemo izogniti, lahko uporabimo mehanizem kompenzacijskega plačila (»odpustka«) na www.climatecare.org (ali drugih ponudnikov »carbon offseting«), kjer zbrana sredstva vlagajo v obnovljive vire, učinkovito rabo energije in pogozdovanje, da bi nevtralizirali naše emisije.

DRUGI NASVETI IN PRIPOROČILA

- Kupujmo lokalno pridelano (sezonsko) hrano in hrano, ki je pridelana največ 150 km od mesta bivanja.
- Kupujmo manj! Kupujmo stvari, ki trajajo dlje! Česar ne potrebujemo več, poklonimo nekomu, ki stvar potrebuje. Ko se stvar pokvari, jo raje popravimo, kot pa zavržemo. Na ta način prihranimo energijo in surovine, pa še manj obremenjujemo okolje z odpadki.
- Kupujmo izdelke proizvajalcev in trgovcev, ki delajo v smeri zmanjševanja emisij TGP in drugih onesnaževal.
- Proizvajajmo čim manj odpadkov! Odpadke zbirajmo ločeno in reciklirajmo!
- Z recikliranjem varujemo naravne vire in varčujemo z energijo.
- Poleg plastike, kovine, papirja in stekla je treba ustrezno zbirati tudi izrabljene električne in elektronske naprave, varčne sijalke. Računalniki, TV in radijski sprejemniki, avdio in video naprave, kuhinjski aparati, žarnice in varčne sijalke namreč vsebujejo tudi nevarne kemikalije, ki so ob nepravilnem ravnanju škodljive za zdravje in za okolje.